

UTU-työryhmän kokousmuistio (Uusiomateriaalien tuotteistaminen)

Kokous: Työryhmän 7. kokous

Aika: 19.9.2022 klo 9-11

Paikka: Teams

Paikalla: Anna-Maija Pajukallio (PJ, YM), Jussi Kauppila (YM), Henriikka Harinen (sihteeri, YM), Matleena Pyhälähti (LSSAVI), Kuisma Jaakko (YM), Malila Riikka (YM), Nissinen Jouni (YM), Berlin Titta (MMM), Huovinen Kirsti (MMM), Fagerlund Erja (TEM), Kangaspunta Teo (TEM), Reinikainen Jussi (SYKE), Salminen Jani (SYKE), Turunen Topi (SYKE), Pusenius Marjo (ESAVI), Karttunen Päivi (Etelä-Pohjanmaan ELY), Nurmikolu Marko (Kuntaliitto ry), Fiskaali Tiina (Teknologiateollisuus), Kunnas Tuuli (Rakennusteollisuus RT ry), Vesa Kärhä (Muoviteollisuus ry), Moliis Katja (Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry), Vilenius Pia (Kemianteollisuus ry), Anna Virolainen-Hynnä (Suomen Biokierto ja biokaasu ry), Vuola Aaron (Metsäteollisuus ry)

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Anna-Maija Pajukallio avasi kokouksen klo 9.02. Päätettiin hyväksyä esityslista.

2. Edellisen kokouksen kokousmuistion hyväksyminen

Päätettiin hyväksyä edellisen kokouksen kokousmuistio.

3. UTU-työryhmän työsuunnitelma

PJ Anna-Maija Pajukallio esitteli UTU-työryhmän työsuunnitelman toimikauden loppuun (31.12.2023). Väli raportin mukaisesti UTU-työryhmä jatkaa tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn kehittämistä vaihtoehdon VE3a pohjalta. Työryhmä antaa toimikautensa päättyessä loppumietinnön sisältäen mm. päätös menettelyä koskevat pykäläehdotukset ja perustelut. Tavoitteena hallituksen esitys vuonna 2024, koska kyseessä on budjettilaki ja jatkoselvitettäviä asioita on useita ja ne voivat olla osin monimutkaisia. Todettiin, että hallituksen esityksen antaminen voisi periaatteessa olla mahdollista jo vuonna 2023, mutta aikataulu jatkovalmistelulle olisi erittäin tiukka.

Syksyllä 2022 jatkovalmistelussa ensisijaisesti selvitettävä asia on tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn ja muiden menettelyiden (erityisesti ympäristöluvituksen) yhteensovittaminen, edellytys suhteet ja päätöksentekomenettelyiden muutoksenhaun yhteensovittaminen. Sihteeristö tekee tästä alustavan selvityksen (taustapaperin), jonka alustavia tuloksia on tarkoitus työstää työryhmässä seuraavassa

UTU-kokouksessa. Muita syksyllä tehtäviä tai jatkoselvitettäviä asioita ovat ympäristöministeriön tapauskohtaista päätöksentekoa koskevan vuoden 2019 ohjeen kevyt päivitystyö vastaamaan nykyistä sääntelyä (lakimuutosten jälkeen laajempi päivitys), päätöstietokannan perustamisesta alustava kartoitus sekä materiaalien ja ympäristöriskien systemaattinen kehittäminen.

Työryhmässä todettiin, että materiaalien ja ympäristöriskien systemaattinen kehitystyö on tärkeää. Todettiin, että materiaalien elinkaari ja mahdolliset rajaukset tulisi ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa. Lisäksi todettiin, että on tärkeää, että materiaalien ja ympäristöriskien arvioinnin elementit on hyvä olla toiminnanharjoittajien tiedossa jo etukäteen ennen päätöksentekoa. Tämä lisää ennakoitavuutta. Todettiin, että YM tekee SYKEN kanssa materiaalien ja ympäristöriskien arvioinnin systemaattista kehitystä yhteistyönä. Hanketta esitellään mahdollisesti seuraavassa syksyn työryhmän kokouksessa. Kaikki tästä nousevat ajatukset voi toimittaa työryhmäläisille yhteisesti etukäteen tiedoksi.

Vuonna 2023 työryhmässä on tarkoitus jatkaa tarkemmin toimivaltaisen viranomaisen, päätöksenteolle asetettavan tavoiteajan sekä lisäresurssitarpeen selvitystyö virkatyönä. Muita selvitettäviä asioita on kemikaali- ja tuoterajapintojen tarkastelu sekä siihen liittyvä selkiyttävä ohjeistus sekä sivutuote- ja EEJ-hakemuksia koskevien tietojärjestelmien ja hakemuslomakkeiden kehittämistarpeet.

Työryhmässä huomautettiin, että kemikaali- ja tuoterajapintoja koskevassa ohjeistuksessa tulisi huomioida ECHAN ohjeet, jotta vältetään tämän kanssa ristiriitaiset ohjeistukset. ECHAN edellinen ohjeistus on vuodelta 2010, johon on odotettavissa päivitystä. Lisäksi todettiin, että IMPEL on tekemässä ohjeistusta tämän vuoden aikana, ohje on englanniksi. Topi Turunen (SYKE) on tiiviisti mukana tässä, joten Topi pitää työryhmän informoituna ohjeistuksen aikataulun osalta. Keskusteltiin ongelmista liittyen siihen, että EEJ-materiaalin esitetty käyttötarkoitus voi olla eri kuin REACHin ns. hyödyntämispoikkeuksen osalta. Tuotiin esiin, että käytännössä REACHin hyödyntämispoikkeus voinee tulla EEJ-materiaalille sovellettavaksi vain harvoin, jolloin lähtökohtaisesti materiaali olisi REACHin mukaisesti rekisteröitävä.

4. Syyskauden kokoukset

Esitetyistä kokousvaihtoehdoista sovittiin seuraavan kokouksen kokousajankohdaksi maanantai 14.11. klo 13-16.

Työryhmälle toimitetaan edellä mainittu taustapaperi ja sen etukäteiseen käsittelyyn liittyvät ohjeistukset ennen seuraavaa kokousta.

5. Muut esille tulevat asiat

Yhteenvetoa kansallisista toimista EEJ-asioissa

Ravinteiden kierrätys (Riikka Malila, YM/LYMO)

Riikka Malila (YM/LYMO) esitteli ravinteiden kierrätys –ohjelmaa (RAKI) ja ravinteiden kierrätykseen liittyvää EEJ-problematiikkaa. Tavoitteena on tuottaa korkeamman jalostusasteen (puhtaampia) lopputuotteita käyttöön. EU:n lannoitevalmisteasetuksen puitteissa on mahdollisuus saada tuotestatus tietyille ns. korkeamman jalostusasteen jätevesistä tai –lietteistä valmistetuille lannoitevalmisteille, mutta jätevesi- tai –lietesyötteet eivät ole sallittuja syötemateriaaleja esimerkiksi komposteissa ja mädätteissä. RAKI-ohjelman rahoitusta on suunnattu tällä hetkellä sellaisten tekniikoiden kehitykseen ja käyttöönottoon, joilla tuotetut lopputuotteet täyttävät joko EU:n lannoitevalmisteasetuksen vaatimukset tai tulevat mitä todennäköisimmin täyttämään uudet kansalliset vaatimukset lannoitelainsäädännön uudistuessa. Yhteiset kriteerit ja ennakoitavuus on tärkeää, jotta tiettyjä puhtaampia tekniikoita saadaan käyttöön.

Todettiin, että EU:sta on tulossa loppuvuodesta yhdyskuntajätevesidirektiivin päivittämistä koskeva ehdotus. Myös puhdistamolietedirektiiviä ollaan uudistamassa. Kummankin direktiivin valmistelua seurataan YM:ssä ja osallistutaan näitä koskeviin keskusteluihin. Pidettiin tärkeänä, että YM on mukana keskusteluissa. Todettiin, että selkeys on tärkeää investointien kannalta. EU:n lannoitevalmisteasetuksen mukaan tietyt jätevesiperäiset korkean jalostusasteen lopputuotteet ovat hyväksyttäviä, mutta pitää huomioida myös ne tuotteet, jotka jäävät asetuksen ulkopuolelle. Miten käsiteltyinä, minkälaisin kriteerein ja missä loppukäyttökohteissa niiden käyttö on jatkossa hyväksyttävää. Todettiin, että myös VALTSUun liittyen on avoimia lietteisiin liittyviä kysymyksiä, jotka tulee ottaa tarkasteluun.

EEJ-asetusten tilannekatsaus

PJ esitteli betonimurskeen jätteeksi luokittelun päättymisen arviointiperusteita koskevan valtioneuvoston asetuksen tilannetta. Asetus tuli voimaan 1.9.2022. Soveltamisohje on YM:n internet-sivuilla <https://ym.fi/jatelainsaadanto> – ohjetta voidaan täydentää soveltamiskäytännön täsmentyessä ja käytöstä saatujen kokemusten perusteella. Ohjeistuksen täydentämiseen liittyvissä asioissa ja kysymyksissä voi olla yhteydessä Jouni Nissiseen (YM) ja Jani Salmiseen (SYKE).

PJ esitteli myös komission EoW-asetusvalmistelun tilannetta. Komission muovijätettä koskevan EoW-kriteeristön osalta aikataulu on v. 2024-2025. JRC:ltä on tulossa lopullinen ehdotus alkuvuonna 2024, mikä tarkoittaa, että komission asetustulee voimaan aikaisintaan 2025/2026. JRC:n valmistelun lähestymistapa on tällä hetkellä polymeerikohtainen. YM ja SYKE ovat käyneet keskustelua JRC:n kanssa kansallisesta muovijätteistä koskevasta jo aiemmin valmistelussa olleesta kansallisesta EEJ-asetusluonnoksesta. Muovijätteitä koskevan kansallisen EEJ-asetuksen valmistelua on tarkoitus jatkaa mahdollisimman nopealla aikataululla (YM/SYKE), koska EU:n asetuksen valmistelu tulee viemään vielä vuosia ja toisaalta EU:n muovijätteitä koskeva EoW-asetuksen valmistelu on jo kertaalleen keskeytetty.

Työryhmässä kysyttiin, koskeeko EU:n asetus vain mekaanista kierrätystä ja onko kemiallinen kierrätys huomioitu. Todettiin, että sekä EU:n että kansallisen EEJ-arviointiperusteiden valmistelu koskee ainoastaan muovijätteen mekaanista kierrätystä. Työryhmässä todettiin, että Suomen tulisi vahvemmin ajaa muovijätteen kemiallisen kierrätyksen mahdollisuutta EEJ-arviointiperusteissa. Tätä pidettiin perusteltuna, näin voidaan vaikuttaa ja antaa syötettä myös EU:n kehitykseen kemiallisesti kierrätetyn muovijätteen arviointiperusteiden luomiselle. Todettiin, että kemiallisesti kierrätetyn muovijätteen arviointiperusteiden (kansallinen asetus) on mahdollista ja sinänsä toteutettavissa. Asetusvalmistelua on kuitenkin hankala toteuttaa, jos ei ole mitään käytännön toimintaa, vaan valmistelu tapahtuu ”sokkona”. Kansallisessa valmistelussa YM kuitenkin aloittaa muovijätteen mekaanisen kierrätyksen EEJ-arviointiperusteista ja tämän jälkeen voidaan tarkastella tarvetta säätää myös kemiallisesti kierrätetyn muovijätteen arviointiperusteista.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.05.